

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. márczius 24.

Vasárnap

XX. évfolyam 24. szám.

Előfizetési árak:

Ezész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szerkesztési részét illető közlemények, úgy az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előré fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

Az új évnegyed közeledése alkalmából előfizetésre hívjuk föl városunk és vidéke közönségét s általában a székelység barátait.

Két évtizede már, hogy a „Székelyföld“ mint a szabadelvű eszmék hirdetője, az országos szabadelvű párt egyik vidéki organuma, a székelység köznevelődési és közgazdasági érdekeinek szolgálatára megalapított s e hosszú időn keresztül, ha szerény eszközökkel is, de mindig becsületes ügykezeléssel törekedünk arra, hogy igénytelen, de hazafras munkásságunkkal olvasóink bizalmát kiérdemeljék. Hogy mennyire sikerült ez, nem a mi feladatunk megítélni. Részünkről, a már 20 éves múlttal való visszatekintéssel, kedves kötelességünk annak kijelentése, hogy a mi sikert fölmutathattunk, abban jelentékeny része van lapunk t. olvasóközönségének és munkatársainak, kik anyagilag és szellemileg támogatták a lapunkat. A midőn ezt hála: szívvel konstatáljuk, egyúttal bizalommal kérjük az új évnegyed alkalmából ismétellen a szives támogatást.

Igen-igen ohajtának nagyobb terjedelművé tenni, lapunkat nagyobb színvonalra emelni, mert ezt, — érezzük, — a székelységnek hova tovább mind jobban növekedő bajai is megkövetelnék. De ezt csak azon esetben tehetjük, ha lapunkra minél többen előfizetnek.

Lapunk előfizetési díja jövőre is marad a régiben.

Negyed évre: 2 korona 50 fillér.

Fél évre: 5 korona.

Egész évre: 10 korona.

Ismétellen kérjük a t. közönség becses pártfogását.

Kézdi-Vásárhely, 1901. márczius 19-én.

A Székelyföld szerkesztősége és kiadóhivatala.

Választások előtt.

A képviselőház még csak haldoklik, bár el kell ismerni, hogy halálos ágyán nemhogy agonizálna, hanem beleírja utolsó perceiben is a nemes, hasznos munka eredményeivel emléket a nemzeti amalesekbe.

Beleírja pedig attól a szellemtől áthatottan, melyet az új aera lebelt minden egyes dolgozni akaró és tudó atomjába, s megörökíti munkálkodását eszellel által olyanképen, hogy a szabadelvű párt diadalmasan nézhet fölululása, tovább munkálkodása elé az új választások küszöbén is, a melyekre az előkészületek és mozgólódások már mindenfelé megindultak. Régebben, a központban, a kormány és a pártkörök döntöttek a jelölések felett. Most az a jelszó, nemcsak, de az új korszak óta positive követett s a gyakorlat által megszentelt elv is, hogy első sorban maga a kerület van hivatva megválasztani azt a személyt, a kit bizalmával megajándékozni hajlandó. E mily természetesnek látszik, épp olyannyira ellenkezett vele a nálunk lábrakapott gyakorlat.

Valóságban a képviselőket — legalább kevésbé kiváló egyéneket — inkább ki-nevezték, mint választották és a képviselői mandátum nagybecsű s nagy anyagi értéket is képviselő javadalom volt, melyet Budapesten adományoztak. Ezen a rend-

szeren nagy részt üt a most hirdetett elv, melyet az összeférhetlenségi törvény s a kuriai bíráskodás még jobban súlyosítani fog, eltekintve attól a súlyos momentumtól, hogy magok az érdekelt választóke-rületek is hangoztatták a törvényhatósági gyűlési termekben, miszerint csak a maguk embereit akarják bejuttatni a képviselőházba.

Ezek a változások együtt véve egy kisebb parlamenti reform jelentőségével bírnak. Méltó érdeklődéssel várja a közvélemény, hogy milyen lesz az új képviselőház, mely e választások nyomán összejön, vajjon meg fog-e felelni azoknak a magasabb követelményeknek, melyek érvényesülését reméljük és óhajtuk.

Részünkről épen annál fogva, mert mindennap arról szerzünk meggyőző bizonyosságot, hogy a Széll-kormány alapelve a hamisítatlan szabadelvűségen alapuló pártatlanság, s így megvagyunk győződve, hogy ez így is lesz.

Szükségünk is van rá, mert válságos időnek nézünk elébe, melyek nehéz próbára fogják tenni a népképviselők férfias függetlenségét, tántoríthatatlan hazafiságát. A nemzet helyes történelmi ösztöne nyilvánul meg abban a törekvésben, hogy e válságos idők a képviselőház megtisztassék a kapaszkodóktól és mindenféle érdekhajlás elemektől, a kiktől nem lehet várni azt, hogy Ausztriával minden, bárhonnet jövő nyomással szemben megállják helyüket.

Fontolóra kell venni e megpróbáltatások tekintetében, hogy Ausztriában nevezetes fordulat állott be a helyzetben. Az eddigi botrányos jeleneteknek mintegy utolsó fölvonása játszódott le márczius elején.

A kormány részéről a pártokkal folytatott tárgyalások eredményre vezettek. Az ifju csehek, titokban már megegyeztek Körber miniszterelnökkel, hogy bizonyos fontos törvényjavaslatok keresztülvitelét meggátolni nem fogják. A kormány igen jelentékeny anyagi előnyöket ígért Csehországnak.

De ezen felül azt gyanítják, hogy politikai természetű ígéretek is kaptak a csehek.

Bármiként álljon a dolog, előrelátható, hogy most már dolgozni fog a richsrath és pedig első sorban tárgyalni fogja azokat a javaslatokat, melyek Ausztriára nézve fontosak, az ujonezozási javaslat után a nagy beruházásokat s efféléket. A németek és csehek közt létrejött fegyverszünet mindenestre oly helyzetet teremtett Ausztriában, melyek a közösgyek zavartalan elintézésére kedvező, de a közgazdasági és pénzügyi viszony tekintetében a magyar államférfiaknak ismét ébren kell örködniök.

A parlamentnek, a kormánynak egyaránt. A Széll-kormány ezt mindenestre megfogja tenni, s parlamentje, az új választások után is.

Dr. Szász Károly s. k.

A kvótatárgyalások. A képviselőház csütörtökön, a főrendiház pénteken megválasztotta már a kvótabizottság tagjait. A két kvótaküldöttség összejövetelének idejére nézve most folynak a tárgyalások a magyar és osztrák kormány közt. Az eddigi tervek szerint márcz. 27-én gyűlnek össze a biztagjai s rákövetkező napon megkezdik a szóbeli tárgyalásokat.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése márczius 20-án egyetlen tárggyal: a közösgyi kiadásokhoz való hozzájárulás arányának megállapítása végett kiküldendő országos bizottság 10 tagjának megválasztásával foglalkozott.

A képviselőház a maga részéről megválasztotta a kvótaküldöttségbe a következőket: Gf. Andrassy Gyula Gf. Apponyi Albert, Falk Miksa, Horánszky Nándor, Láng Lajos, Matlekovits Sándor, Pulszky Ágost, Tisza Kálmán, Tomisics Miklós és ifj. Gf. Zichy Jánost.

Márczius 21-én folytatta a képviselőház az Adria-szerződés tárgyalását. Az első felszólaló a függetlenségi Pichler Győző volt. Utána a néppárt részéről Rakovszky, Buzáth szóltak a javaslat ellen.

Márczius 22-én, pénteken a ház nem tartott ülést.

KÜLFÖLD.

Angol-bur háború.

A Botha és Kitchener közt csaknem 3 héten át folytatott békétárgyalások meghiusultak, mert Botha a feltételeket kedvezőtleneknek találván, nem fogadta el. Az angolok helyzete Délafrikában sokkal kedvezőtlenebb, mint azt Angliában hivatalosan elismerik. A burok egyedül elfogadható feltétele a békekötés esetére a két köztársaság teljes függetlensége.

A khinai háború.

London, márczius 21. Pekingből sürgönyzik: Több csapat angol katonát Tiencinbe rendelték, mert attól tartanak, hogy orosz, francia és angolok között összeütközésre kerül a dolog.

A T. Házból.

Az ezüst ember.*)

Molnár Józsiás a legutolsó nagy beszéde után hazament szeretett életpárjával együtt a székely földre pihenni. Megirtam akkor, hogy Molnár Józsiás feltűnően sablonosan, más szóval átlagos okosan beszélt és talán ezért nem igen hallgatták, egy kicsit köhécselt is és a karzatról a felesége biztatta: Ugyan, Józsiás fiam, hagyd abba, nem érdemes kinlódnod ezekért, akik a te nagy szellemedet nem méltányolják. Azóta mult az idő és Józsiás odahaza a molnár mesterség idegesillapító foglalatosságát üzte. Szépen örlődött a vidék buzája finom liszté és Molnár Józsiás ezt lelki gyönyörűséggel nézte, amikor egyszerre csak megérkezett sok béke meg-rontója az „Alkotmány“ nevezetű ujság s ebben az ujságban újból benfoglaltatott az a hír, hogy Lukács László pénzügyminiszter, mint rendesen legalább havonként kétszer, lemond a miniszterségről.

Máskor is volt ilyen hír, néha nemcsak havonként kétszer, sőt hetenként kétszer is, de tudja az ég, most a malomban nagyobb hatást tett, minthogy nagyobb betűkkel is volt nyomtatva. Míg Józsiás elmélázva nézte a liszt szelid omlását: odament hozzá a felesége, kezében az ujsággal:

— Talpra Józsiás! Hi a haza. Itt az idő, most vagy soha!

*) Ezt a jó humoru cikkcskét a „Pesti Hírlap“-ból vettük át. Szerk

Józsás azonnal megértette a dolgot. Tehát végre becsületes pénzügyminiszterd van szükség. Átíztet a viczinálshoz, hogy a nagyobb tüdejű lokomotív fűtessék be, úgy fűtsék be, hogy jól szaladhasson, nehogy lekésse a csatlakozást s még emiatt essék el a székelő haza a dícsőségétől, hogy nagy eszű fia piros bársony széket szolgálja Erdélyt és Magyarországot. Mert hát pénzügyminiszterre van szükség és Molnár Józsás legyen csak pénzügyminiszter, majd új gondolatokkal úgy meggazdagítja az országot, hogy bátran tarthatnak Erdély részére külön fejedelmet. Mely tisztséget szintén nem lehet majd visszautasítani.

Mig a lokomotív fűtötték, Molnár Józsás bepakkolt tizenkét pogácsát és szeretteit megölelve, elrobogott. Epen korán érkezett ma a Házba. Látta, hogy mindenki sug-bug. Széll most Liza István gróffal beszél, majd meg Horánszky Nándorral. Ahá! pénzügyminisztert keres. Sugja ugyan Barta Odónnek Thaly, hogy: „Eg az összeférhetlenség!” de mit tud ehhez Thaly Kálmán, nem apró történetké ezek, amint Rakovszky már megjellemelte volt a kurucot, Aztán meg tárgyalhatna amennyit akarnak, mert Molnár Józsás nemcsak pogácsákkal jött, hanem az ezüstvaluta-rendszer minden áldását magával hozta. Fekete ruhát kellett, hogy magára öltönn, hogy eltakarja ezüstfehér színét ne meg hát, mert rögtön miniszteri programot is szükséges esetleg tartania.

Most ügyelt arra is, hogy ne pakkoljon ki egyszerre mindent, Lukácsot meg ne haragítsa. Hisz annak idején Wekerle is csak azért nem adta át a miniszteri tárczát, mert Molnár tulságos okosságával megrémítette s úgy gondolkodott Wekerle: ha Józsás következik utánam miniszternek, az utókor előtt tönkre vagyok téve, mindenki csak a Józsás miniszterségéről fog beszélni.

Ezért Józsás az appropriáció részleténél ma felállva, beszédében tapogatózva pengette a pénzügyi kényes kérdéseket, minden oldalon megforgatva az ország háztartásának a dolgát, de csak szórmentén, hadd próbáljon tisztázódni Lukács s ha nem tud, akkor következik a nagy ágyú.

Lukács csakugyan próbálkozott. Rendre komolyan tárgyalta a Molnár Józsás mondatait, amint nevezi szokás, „reflektált rájuk.”

Helyben vagyunk már, vélte Józsás, úgy látszik, csakugyan menni akar Lukács, mert exkuzálja magát előttem, hátha csellel is elcsalogathatjuk a pénzügyminiszteri tárczát.

Felállott ismét Józsás. Az arcán csöndes, fölényes mosoly honolt, szelíd tekintettel simogatta a bársonyszéket, melyen Lukács ült s eközben apránként felvonultatta ellene az ütegeit, az ezüst ember az ezüst ütegeket.

— Magyarország — ugymond — 400-500 millióval többet fizetett kamat fejében, mint amennyivel tartozott volna ezüst értékben.

A képviselőnek borzongott a hátuk: — Ötszáz millió! Józsás, ez valamelyes tisztes összeges summa.

— Ugyám — (folytatta Józsás, most jön a

nagy ágyú) próbáljuk visszacsinalni. Tessék megbízni engem, hogy én rendezem az állam pénzügyeit. Nagy számadási kötelezvényt nem akarok letenni, de leteszem ide a t. Ház asztalára az életemet; bizzanak meg, hogy ezüst pénzzel kifizethessem az államadósságokat, még most is megtakarítok a kamatokból negyven milliót.

A miniszterek mind összesugtak. Darányi Hegedűsnek sugott valamit, Hegedűs Wlassicsnak, bizonyosan azt sugták, hogy vállallják-e Molnár Józsás miniszteriségének? A negyven millióból végre szép summácska jutna falkolákra, népiskolákra, vasutacsákra. Lukács pedig sápadtan ült, így gondolkodván:

— Miért is feleltem Molnár Józsásnak, tudhatam volna, hogy hallgatni arany s beszélni a Józsás részére ezüst!

A jobboldalon nevetnek.

— Ahá! kinevetik Lukácsot — vélte Józsás — kinevetik, elejtik, mert én lefőztem

Gondolkozott, hogy átüljön emindjárt a miniszteri székbe, de azt határozta, megvárja, amíg felszólílják. Bessenyeinek mondta is:

— Ferkó, tapogatózzál egy kicsit s ha lesz valami hír, hát itt vagyok a t. Ház söntésébe, vagy buffetjébe, vagy hogy is nevezitek.

Egy fertály óra múlva föl is kereste Bessenyeit:

— Baj van, Józsás. Rendbe lenne minden, de még se lehet, tudod, a függetlenségi program miatt. A kabinet nem akar megsérteni téged azzal, hogy a programtól eltérően s független programhoz kevés a negyven millió.

Molnár Józsás mosolygott:

— No, nem baj. Majd gondolkozom, hátha többet is lehet préselni az ezüsből.

Levelezés.

Az „Ellenzék” és a bereczki mandátum.

Bereczk, 1901. márcz. 20.

Tisztelt Szerkesztőség!

Az „Ellenzék” hétfői számában egy Kézdivásárhelyről keltezett levél jelent meg, a melyet az igazság érdekében nem hagyhatunk szó nélkül.

Azt írja ugyanis az a kézdivásárhelyi levelező, hogy a bereczki választók megunták a Dr. Neumann Ármán képviselőségét, megunták a Széll-kormány uralmát a függetlenségi eszme lobogója alatt tömörültek s a közlegő választások függetlenségi képviselőt fognak választani s ez nem lesz más, mint Dr. Szacsvai Gyula kézdivásárhelyi ügyvéd, kit egy tekintélyes küldöttség már föl is kért a jelöltségre s ki azt elfogadta s fényes ígéretekkel tett, hogy a függetlenségi zászlót diadalra fogja vezetni.

Az igazat megvallva, minket jámbor bereczkieket, nagyon meglepett a „Ellenzék” ezen hire, a

melyet egyik kézdivásárhelyi konyhán kifőztek. Meglepett, mert itt semmiféle ellenzéki árnyalatu pártnak nincs talaja. Csupán a néppárti apát Molnár János és Kálmán Károly képviselő urak s társai akartak próbálkozni az öszön, de még gyűlést sem tarthattak itten s úgy elfutamodtak, hogy meg se állottak a kantai konventig, a hol a Hassák Vidor igazgató kapacitálásánál bekövetkezett faskóval végeztek itteni nyilvános szereplésüket. Szó sincsen itt, Tek. Szerkesztőség, arról, hogy a bereczki szabadelvű párti választók hitehagyók lettek volna s hogy tömörültek volna mint a függetlenségi eszmék hivei, a Dr. Szacsvai Gyula különben becsülésre méltó személye körül. Az egész választó polgárság tántoríthatatlan hive a szabadelvű Széll-kormányának.

Utána jártunk annak a küldöttségnek is. Ez is csak mese. Három idevaló székelő, a három K. testvér megegyeztetett egy kevés jó borra, meg egy jó izü ebédre; elmentek hát, Dr. Szacsvai Gyula kézdivásárhelyi ügyvédhez s kérték, hogy lépjen föl jelöltnék. Szacsvaiurnak azonban több esze volt, nem ült fel a három atyafinak, sőt még a bor, az ebéd is elmaradt. Ez az igaz. Minden egyéb valótlan. Nincs itt tömörülés a függetlenségi párt ezége alatt, nem járt innen küldöttség senkié. Az a három atyafi csak egy kis alkotmányos költséget akart pumpolni magamagának, de bizony fel-sültek

Nincs nekünk kifogásunk Neumann képviselő ellen se. De különösen mióta Széll Kálmán kimondta, hogy mindenütt választászik azt, a kinek gyökere van a kerületben, vannak, kik városunk szülőtte: Fejér Károly kézdivásárhelyi kir. járásbíró szeretőnek megnyerni jelöltül. Ha ez nem sikerülne: azon esetben mostani főbírónk Farkas Ignác jöhetne komolyan szóba. Persze, hogy ezek is csak beszélgetések tárgyai. Komoly, határozott akció még nincs. Ha lesz, majd értesitem annak idején a Székelyföldet.

(B. —)

Irodalom.

Méhészek figyelmébe. A székelőföld Gyergyó nevű vidékén a napokban egy értékes, Méhészkönyv című mű jelenik meg Józsa Sándor ismert jeles méhész tollából. Szerző hosszas kísérletezés után fényesen bebizonyította, hogy a méhészkedés nemcsak hazánk onyhe égalju vidékein nyereséges, de a vidék zord bérezei között is kitűnő, eddig nem is remélt szép sikert biztosít e kedves foglalkozás —

TÁRGZA.

Szövetkezés az iskolában.

Irta: Dr. Gidófalvy István.

(Folyt. és vége.)

Beszéljünk most már a leányokról.

Egy budapesti külvárosi iskolában az egyik növendék megbetegedett, s az orvos egy liter kina-bort rendelt neki. Még ha az iskolában készült volna is a bor, legalább két koronába került volna. Ekkor a tanítónő azt tanácsolja a növendékeknek, adják össze mind azt, a mi kinek-kinek kicsi tehetségétől telik. S így apránként összerakosgatva, csakhamar egybegyűlt a liter kina-bor ára.

A legokosabb leánykát ekkor az orvossal elküldik beteg társuk lakására, s valamennyi emlékezni fog arra, hogy vállaltva sikerült, a mi külön-külön lehetetlennek látszott.

Ime a szövetkezés példái, a mikor bizonyos alkalmi célok elérésére törekednek. Innen csak egy lépés választ el a szövetkezés állandósításától, a mi számos iskolában meg is történik. Sok helyütt közösen szerzik be a tolltartókat, ceruzákat, zsebkéseket, s ez által gondoskodnak arról, hogy senki se legyen akadályozva a munkában. És a szó teljes értelmében kooperáció a neve annak a szövetkezésnek, melyet az egyik falusi iskolában alakítottak a ruhák javítására. Országos vásár alkalmával a növendékek pénzt adtak össze, hogy szövetdarabokat, fonalat, gombokat vásárolhassanak olcsó áron. Mindezt nagy dobozba helyezték, ez a raktár s va-

lányanszor kifeszik valamelyik leánya ruhája, rögtön kijavítják az iskolában. A nagyobb leánykák foltozzák a kicsinyek ruháját úgy, hogy a családok ettől a gondtól teljesen mentve vannak. Az egyik leánya így írt erről a szövetkezetről:

„A fonat, nagyban vásárolva, három krajczár helyett csak kettőbe kerül. Majd ha nagy leszek, oda törekszem, hogy összeálljunk néhányan jó gazdaszonyok, a milyen magam vagyok, hogy ezeket, a kávé, a fűszereket, szóval mindent, a mi szükséges, közösen beszerezzük. Így kevesebbe kerül.”

Ezt másképpen úgy is lehetne nevezni, hogy a férj fizetésének vásárló képességét fokozzuk. A mivel bizonyára többet tett az asszony, mintha azon iparkodik, hogy maga is fizetést kapjon.

Formára ez semmi, de a dolog lényegére nézve igen sok, ugyszólván minden. Az ilyen tanítások hatása sokszor szembeszökően nyilatkozik meg a gyakorlati életben. Párisban például, a hol a sok mindenféle tilalom a tanító kezét megbénítja, ilyen sorokat találunk egy 13 éves tanuló írásbeli feladványában: „Nem engedelmeskedtem a tanító urnak. A tanító ur megtiltja a lapdázást, mert a lapdával könnyen betörhetjük az ablakot. Nem fogom többé tenni...” „Ez történik Párisban. Már most nézzünk át pl. Orleansba, a hol egykoruak a tanulók, lapdázni is akarnak s az iskola üvegtábláit hasonló veszedelem fenyegeti. Orleansban legott megalakult „az üvegtáblák betörése ellen való szövetkezet” s a tanulók annyit játszottak, a mennyit akartak. A mig tehát a párisi tanuló tehetetlenségében csüggedten megáll a fenyegető üvek táblával szemben, az orleansi ügyet se vet rá, a szíve kedvét tölti; az üvegtábláról előre gondoskodtak. Ha betörnek

nehányat: lesz munkája az üvegesnek, ennyi az egész. Így növekszik a fogyasztás, fejlődik az egyéni kezdeményezés szelleme, pusztán az ilyen szervezet által, mely arról gondoskodik, hogy a támadt hiányok pótolhassanak.

III.

Az így előkészített növendékek már az altruizmus- (mások bajával való törődés) sal kerülnek a tanárok, tanítók kezelése és nevelése alá. Minden tanodának meg van a segítő-egyesülete. Én ezen egyesületeket a mai szellemében nem tartom helyeseknek. Akárhánynak nagy tőkéje van és mégsem tud eredményt elérni. Azt sem tartom helyesnek, hogy ezen egyesületek nagy része minden viszontszolgáltatás kikötése nélkül, mintegy kegyelem kegyeret ad. Igen sok, arra ráutalt, önzértes fiatal ember e segítséget épen e minőségeért nem veszi igénybe.

E segítő egyesületek átalakítandók lennének iskolai filléres szövetkezetekké. Ugy képelem, hogy megfelelő alapszabály mellett minden tanuló, gazdag és szegény egyaránt, hetenként legalább egy fillért tartozna befizetni, a mig egy minimális üzletrészt, mondjuk öt év alatt 250 fillért befizetne.

Ha folytatni akarná és úgy esne, hogy egy öt éves ciklus tanulmányai végeztével befejezést nem nyerne, úgy legyen joga ezt hasonló feltételek mellett még akkor is mikor már az intézetnek nem növendéke — folytatni. A szövetkezet igazgató-tanácsát képezné mindig a legmagasabb osztály növendékei. Igazgatóságát és felügyelő-bizottságát meg a tanintézetben levő növendékek közül szabadon választottak. Könyvvivőit, pénztárnokát és más hivatalnokait ugyancsak az iskolai növendékek közül választanák.

ha a megfelelő szakismeret nem hinyzik. E fontos tapasztalatait állította össze szerző könyv alakjában. Addig is, míg alkalmunk leendő praktikus könyvvel bővebben foglalkozni, hazafias örömmel adjuk a méhészeknek megrendelésére. Megrendeléseket elfogadnak a kiadók: Létz János és Társa Gyergyó-Szent-Miklóson (Csikmegye). A könyv ára 1 korona 60 fillér, (80 krajczár).

VIDÉK.

Egy kedélyes tánczestélyről.

Martonfalva, 1901. márcz. 20.

Csodálatos természete az embernek, hogy akár a köznyomor, akár az árvaság terheinek könnyítésére vagy más, u. n. jótékony célra nem szívesen adja filléreit, de ha szükség, vagy a nemes cél egy elegáns papírra reá nyomtatja eszedklő szavait ilyen formában: „Ez s ez erre a célra, ekkor s ekkor műsorral egybekötött vigalmi estélyt rendez, melyre becses Czimedet és kedves családját tisztelettel meghívja” — mindjárt ott terem, marokkal dobja oda koronáit, s ráadásul keresztül tánczol vagy iszik egy hosszú éjszakát, aszerint, a mint kinek-kinek a lába, vagy a torka türelmesebb.

Nem akar ez szemrehányás lenni, csak egy szerény tapasztalat. Hogy nem szemrehányás, azt azzal igazolom, hogy többet nem nevezem csodálatosnak az embernek fent csodálatosnak nevezett természetét. Miért ne tánczolnék, vagy mulatnék keresztül egy hosszú éjszakát én, a kit a nyomorúság buskomorrá nem tett, vagy a szükség nem szorongatott, mikor tudom, hogy az én mulatásomért fizetett koronákból enyhítik a nyomorban levőknek fájdalmait, pótolják a szükségét szenvedőknek hiányait?

Hogy pedig tényleges tapasztalat a fenn mondott dolog és nem légből kapott állítás, azt azzal igazolom, hogy a kézmartonfalvi állami elemi iskolai harmonium beszerzésére hamarosan aligha gyűjtött volna össze 160 koronát csak úgy házi gyűjtőgetéssel, ha rózsaszínű papírosra nem nyomtatja a fenti alakban nagy szükségének kiáltó szavait: „Műsorral egybekötött vigalmi estélyt rendez”.

A derék rendező-bizottság, élén az iskola érdemes gondnokával, Vajna István urral, ugyancsak kitett magáért, hogy az estély jól sikerüljön és mindenki a lehető legjobban érezze magát.

A műsor első pontja egy ének duett volt, melyet Ambrus Kálmán és Bajka Mihály, a „két barát”, gyönyörű énekükkel valóban élvezetessé tettek és a közönség tapsát teljes mértékben kiérdemelték.

Azzal, hogy az iskolából már kikerült egyén még mindig tagja lehet e szövetségnek, mint üzletrészes, elérnék azt, hogy az iskolából kikerültek egy kedves intézmény útján kapcsolatban és összeköttetésben állanak azzal az intézettel, mely nekik az előmenetelre a nevelést, oktatást megadta.

Tudom és hiszem, hogy igen kevesen fognának kilépni. Hisz a felelősség nem lenne magasabb, mint a jegyzett üzletrész, vagy részek erejéig.

A segítség se lenne kegyadomány. Becsület-szóra adott olyan értelmű kölcsönt gondolok, melyben a javadalmazott által kiállított kötvényben kötelezi magát arra, hogy a kölcsön vett tőkát és annak évi 1% kamatját akkor, a mikor vagyoni viszonyai megengedik, meg fogja fizetni. Lesz mindennél egy pár olyan is, a ki nem fogja tudni visszatéríteni a kapott segélykölcsönt, de ma jó része nem is gondol vele.

A segítő szövetséget adósainak többsége azonban megfogja téríteni, mihielyt csak lehet és pedig megtoldva, mert rajta is segítettek, segítsen ő is másokon.

A nem magasabb, mint 1% kamatjövdelemből az önképzőkörök, dalkörök, zenecgyletek és minden más egyeték az intézet kebelén belül segélyezendők volnának.

Az első években erre kevés jutna, mert a tagoknak könyvvásárlásra, internátusi és egyéb szükségletekre az üzletrészek is alig lennének elegendők, de már egy évtized múlva igen nagy segílyt nyújthatna egy ilyen szövetség.

A magyar ember kötelességtudó, pontos fizető, erről csak a nem jól alkalmazott segítő munkájával szoktattattott le. Ha már most, mint gyermek a

Azután Nagy Margit kisasszony, ottani tanítónő a mi jó árva házi igazgatóknak bájos leánya olvasta fel szép csengő hangon az Ojtozba tett kirándulásának választékos stílusban leírt kedves emlékeit. Feszült figyelemmel hallgattuk ez érdekes kis uti rajzot és nagyon jól is neveltünk annak a mulatságos jelenetnek leírásánál, a mikor egyik uti társa vakmerően megmászni akarván a Rákóczi várnak omló falait, legurult. Az az uti társnő éppen jelen volt és megütközve kiáltott fel fülem hallására: „Jaj! ez én voltam!” — és ő is lelkéből nevetett... Igazán érdekes kis felolvasás volt, kapott is érette lelkes éljenzést és tapsot. Nagyon szeretném, ha e lap hasábjairól is olvashatnók, hadd élvezzenek a jelen nem voltak is.

A harmadik pont Reményik Kálmán ur remek tilinkó szólója volt. Elragadtuk, könnyeket csalt szemünkbe, édes érzéseket szívünkbe, sirtunk, csodálkoztunk, örvendeztünk, s mondjak-e még egyebet? ... Az Isten sokáig értesse annak a kis tilinkónak nagy művészetével és oly mély érzéssel megáldott gazdáját!

Ezután Czirmay Zoltán szavalt, majd Ambrus Kálmán gyönyörködtette kedves énekeivel a közönséget. Végre a kézi ref. tanítói dalkör énekelt egy népdal egyveleget nagyon szépen, teljesen rászolgálva a közönség lelkes tapsára.

Nem esoda, hogy az így felvillanyozott ifjúság aztán jó kedvvel táncolt egész a késő reggeli órákig. Nem ment ugyan nagyon könnyen a tánc, mert a terem kiesiny és a tánczó ifjúság nagyon nagy számmal volt. Jelen voltak a környéknek intelligens asszonyai, férfiai, szép kisasszonyai és ifjai nagy számmal, s ezek mind igen jól mulattak.

Dicsértessenek érette a rendező bizottság derék tagjai!

—y.—n.

NAPI HIREK.

— Kinevezés. Az igazságügyminiszter Szopos Lajos csikszentmártoni kir. jbirósági aljegyzőt ugyanoda ügyész-ségi megbízottal rendelte ki.

— Nyugalomba vonuló biró. Vajna Gáspár, a közdivásárhelyi kir. törvényszék birói karának legidősebb, tevékeny és érdemes tagja, ki majdnem 40 évig szolgált az igazságügyet, nyugalomba helyezéséért folyamodott.

— Megjutalmazott tanító. A vallás- és közokt. miniszter Kásás György elpataki áll. isk. tanítót a magyar nyelv sikeres tanításáért 100 korona jutalomdíjjal tüntette ki. Kásás György évek óta valódi hazafias munkát teljesített községében s így a miniszter méltó érdemet jutalmazott.

kapott segélyért viszonsszolgáltatással tartozik, meg fog erősödni benne a kötelességérzet és a hazának pontos, kötelességtudó polgárává lesz.

Örök hálával fog emlékezni arra az intézetre, mely benne ezt kifejlesztette. Majd ha tanulmányai után munkája gyümölcsét élvezi, nem fog megfeledkezni arról a fillóres önszorgalmazó szövetségről sem, melynek vezetésében mint gyermek jelentékeny részt vesz, örömmel fog visszaemlékezni azokra a küzdelmes gyűlésekre, melyeken szabad választási jogát éveken át gyakorolta, annak áldásaiban részesült.

VI.

Látom sokak arcáról a kérdést, hogy miért kellett ezt nekünk végig hallgatni és végigolvasni?

Azért, mert hazánkban már több százezer ember lobogtatja a szövetségi zászlót, de még igen kevés a vezető, a tanító, hogy mely uton-módon lehessen a legegyszerűbb szövetségről, a hitelszövetkezetekről áttérni a magasabb, komplikáltabb de áldásosabb többi szövetségre: a termelő-, a fogyasztó-, raktár, közmagtár és más szakszövetkezetekre.

Igen sok ember fog kelleni, a ki ebben az irányban majd vezessen.

Az iskolában kell ezt megtanulni, játszva, könnyen szeretetteljes vezetés mellett, mert ha ott ezt elmulasztják, a gyermekeket önzőknek nevelik, ok nélkül kiáltják: „Szabadság, testvériség egyenlőség!” Önző emberek ajakán ez kiáltó szó lesz a pusztában, csakis önzetlen emberek tehetik termékenynyé embertársaikat, hogy e szavak ne csak jel-szavakat, de igazságot is hirdessenek!

— Nyugdíjazott polgármester. Marosvásárhely polgármestere: az orsz. képviselővé választott Geréb Béla, nyugdíjaztatott. Az így megüresedett polgármesterségre legtöbb kilátása Hofbauer városi tanácsosnak van, kinek utóda — úgy értesülünk — valószínűleg Pap Elek, nyugalmazott közdivásárhelyi kir. albiró lesz.

— József-napját valódi ünneppé avatták Sepsiszentgyörgyön az idén is a Potsa József v. b. t. t. főispán nagyszámu tisztelői. Megelőző este szennadót adott a polg. fuiskola dalköre, majd a tűzoltózenekar. József-napján pedig a megyei tisztviselők, a helyi összes hatóságok, hivatalok, intézetek tisztviselői egy morstre-küldöttségben fejezték ki szerencsekívánataikat, a melynek ékes tolmácsa Szent-Iványi Miklós alispán volt. Délben 56 teritékű bankett volt a vármegyeház nagytermében, a melyen jelen volt Dániel Gábor, a képviselőház alelnöke, Dr. Béli László külföldi főispán, Tuzson János honvéd ezredes stb. még számosan, a kik lelkesült tősztokban éltették Potsa Józsefet, ki már 24 éve kormányozza nagy szeretettel s kiváló tapintattal a megyét. Este fényesen sikerült hangverseny volt, a főispán legszebb alkotása: a fiúváház javára.

— Egy matrona halála. Szilágyi Sámuelné sz. Bagoly Juliánna, egy nagy kiterjedésű család tisztos öreg matronája, Szilágyi Ferencz ügyvéd édes anyja, 91 éves korában Sepsiszentgyörgyön elhunyt. A boldogult özvegye volt a Kézdivásárhelyen állomásozó székely határvérezred kapitányának: Szilágyi Sámuelnek, ki a szabadságharcot mint honvéd alezredes küzdötte végig s hazafiaságáért Josefstadban is évekig szünylődött. A nagykort ért öz matrónát f. hó 19-én temették el Sepsiszentgyörgyön nagy részvét között. Pihenjen békében.

— Kedélyes tánczestélyre van kilátása városunk és vidéke intelligens közönségének. Husvét második napján (április 8-án) rendezik a közdivásárhelyi „Kereskedő-Ifjak Társulata”-nak tagjai, a városház nagyeremében. A táncmulatságot szünet közben tombola játék fogja élni, melyen értékes emléktárgyak fogják képezni a nyereményeket. Az estély védnökeiül Ifj. Dávid István úrnét, K. Csizsár József kis. tak. pénztári igazgató és Nagy Károly árva házi igazgató urakat volt szerencsés az ifjúság megnyerni s ha még megemlítjük, hogy a rendező bizottság élén ifj. Fejér Károlyné és Ifj. Kupán Józsefné urhölgyek állanak: előre megjósolhatjuk, hogy a Fejér Antal tapintatos vezetés alatt ifjúság ez estélye, siker tekintetében a társulat régi jó hírnevének minden tekintetben megfelelő lesz.

— Gyászhir. Részvétellel közöljük a szomorú hírt, hogy közdivásárhelyi Szabó Albert, okl. gyógyszerész, városunk egyik képzett, munkás polgára, f. hó 22-én, d. e. 9 órakor, két havi, nagyon súlyos szenvedés következtében, életének 55-ik évében, elhunyt. A boldogult sokáig tevékeny részt vett városunk közéleti munkásságában, tagja volt a város képviselő testületének s mint a „Székelyföld” kiadója a 80-as évek elejétől egész 1893. végéig, a közművelődés ügyének is hasznos szolgálatakat tett. Halálát, nejen kívül, terjedelmes rokonság, köztük testvér bátyai: Szabó Gyula adótárnok és Szabó Lajos földbirtokos gyászolják. Temetése márcz. 24-én, vasárnap délelőtt lesz, halálát a következő gyászjelentés tudatja:

Özv. Szabó Albertné született Keresztos Mária úgy a maga, valamint a számos közeli és távoli rokonok nevében fájdalommal szíven tudatja, hogy a felejtethetlen hírvér, az önzetlen testvér, rokon és jó barát: Szabó Albert, okleveles gyógyszerész Kézdivásárhelyen folyó évi márcz. hó 22-én reggeli 9 órakor 55 éves korában, házassága 10-ik évében, hosszas szenvedés után meghalt. Tetemei az ev. ref. egyház szertartása szerint f. évi márcz. hó 24-én d. e. 10 órakor fognak a családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. Áldás emlékére s béke vele! Kézdivásárhely, 1901. márcz. 22.

— Öngyilkosság. Maksai Tompa Vincze, tekintélyes háromszéki földbirtokos, f. hó 17-én reggel revolverrel, véget vetett életének Zágónban, a hova alig egy éve költözött, átvéve a Vajna László-féle nagybirtokot. Még csak 58 éves volt s bár családot nem alapított, a társadalomnak közbecsületben állott tagja volt hírtelen bekövetkezett haláláig. Halálának okát nem tudják, csak sejtik, hogy nagy süketsége miatti elkeseredésében tehetta. Temetése márcz. 19-én volt nagy részvét között Zágónban.

— Kéménytűz. Folyó hó 21-én este 6 óra tájban a Cs. J. tulajdonát képező földszintes ház kéménye a ref. templom közelében kigyúlt. Szerencse, hogy a közelben levő Luka János fürdőbélő rögz-

tön észrevette a nagy erővel kicsapott lángokat s gyorsan fölsietett az épület fedélzetéhez s egy barátja segítségével valahogy kioltotta a szél által a fedélzetre már lecsapott lángokat, különben a borzasztó szélben nagy tűz lehetett volna.

— A tudomány halottja. A magyar tudományos világot nagy csapás érte. Egyik büszkesége: Dr. Fodor József a budapesti egyetemen a közegészségügy híres tanára f. hó 20-án meghalt. Magyarország közegészségügye sokat köszönhet Fodornak, kinek nevét tudományos kutatásai, bakteriológiai vizsgálódásai s a sok fényes eredmény, nemcsak hazánkban, de egész Európában tiszteltté, becsültté tették. Influenzában volt, ebből kifolyólag véredényelmeszesedést kapott s bár lábát amputálták, mégsem lehetett az életnek, a tudománynak, a magyar hazának megmenteni. Nyugodjék csendesen.

— Terményértékesítő szövetkezet van alakulóban megyénkben. Az alakuló ülést, mely jövő hétfőn (márcz. 25-én) lesz Sepsi-Szentgyörgyön a városházán, Szent-Iványi Miklós alispán, Mika Ottokár albiró, Dr. Sinkovits Ottó közg. előadó, Ujvárossy József, Vajna Miklós főjegyző, Vajna István, Imecs János, Dr. Bodor Tivadar s még számos megyei előkelőség hívta össze. Szívesen hívjuk föl reá a közfigyelmet.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos ifj. Jancsó Mózes.
Főmunkatárs: Vajna Károly.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL. *)

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becses lapjának márcz. 17-iki számában a „Márczius 15-ike Kézdi-Vásárhelyt” ezimen megjelent cikkelyt, különös érdeklődéssel olvastam el s mint szülő, kivált az iskolai ünnepélyekről szóló részben sok lélekemelő, megnyugtató dolgot találtam. El is határoztam, hogy bár nem igen tudok s nem is szoktam újságba írni, mégis egy pár sorban bátorkodom a Tek. Szerkesztő ur engedelmével tiszteletteljes elismerésemet nyilvánítani azoknak a jó tanár és tanító uraknak és hölgyeknek, a kik a hazafias érzéseknek a gyermekek szívébe való becsépgtetésére nemcsak április 11-ikét, de a márczius 15-ike nagy napját is ily szépen és okosan felhasználják.

A cikkely olvasása közben azonban egy dologon megakadtam. Egy dologon, a mit a lapban kerestem, de nem találtam.

Hiába kerestem, ugyanis a helybeli róm. kath. főgymnasiumban tartott márczius 15-iki ünnepély leírását. S mert nem találtam megírva, kérdezősködni kezdtem, s úgy értesültem, hogy ebben az iskolában ilyen ünnepélyt nem szoktak tartani! Mivel én ezt elhinni nem akarom, e soraimmal alkalmat szeretnék adni a főgymnasium érdemes igazgatójának, hogy értesülésemet megcáfolya, engem és sok más szülőt nyugtasson meg, hogy a márcz. 15-iki ünnepély megtartását nem szándékosan mellőzték el a mindig hazafias minoriták, s ha most valamely ok miatt elhagyták is, de jövőben meg fogják tartani.

Egyebekben mély tisztelettel maradtam a Tekintetes Szerkesztő Urnak

hazafi szolgálja:
K. I. G.

*) E rovatban közérdekű közleményeknek szívesen adunk helyet, a felelősség azonban a beküldött terhelő

Szerk.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

Folyó hó azaz márczius 29-én d. e. 9 órakor Gelencze község házában a gelenczei erdő havasoknak idei

legeltetése

árlejtés útján, haszonbérbe kiadatnak.
Kelt Gelenczén, 1901. márczius hó 21-én.

László Imre,

(39. 1—1.)

k. biró.

Sz. 4194—1900. tkvi.

Árverési hird. kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy a futásfalvi róm. kath. egyház templom-alap végrehajtónak, Antal Jánosné Györgyakab Anna végrehajtást szenvedett ellen 100 K. tökekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő, Futásfalva község határára fekvő, a futásfalvi 69. sz. tjkvben foglalt 197., 198., 199. hrsz. ingatlanra 50 K., 1374. hrsz. ingatlanra 26 K., 2204., 2205. hrsz. ingatlanra 112 K., 2361., 2362. hrsz. ingatlanra 15 K., 2693. hrsz. ingatlanra 46 K., 2974. hrsz. ingatlanra 67 K., 3914. hrsz. ingatlanra 134 K., 1203. hrsz. ingatlanra 6 K., 1799. hrsz. ingatlanra 33 K., 2254. hrsz. ingatlanra 8 K., 2617., 2619/7. hrsz. ingatlanra 75 K., 2921. hrsz. ingatlanra 100 K., 3530., 3532. hrsz. ingatlanra 23 K., 4015. hrsz. ingatlanra 19 K., a futásfalvi 954. sz. tjkvben 4268/3., 4369/3. hrsz. egész ingatlan 12 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok 1901. évi márczius hó 29-ik napjának d. e. 9 órakor Futásfalva község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi december hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében, a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság.

K.-Vásárhelyt, 1900. évi november hó 15-én.

(37. 1—1.)

Vajna,
kir. tvszki biró.

Sz. 1052—901.

Hirdetmény.

A maros-vásárhelyi kereskedelemi és iparkamara újjáalakítása céljából kiküldött albizottság kiigazította a kamarai kultagok választására jogosított iparosok és kereskedők névjegyzékét. Ezen jegyzék f. hó 23-tól kezdve 8 napi közzemlére van kitéve a tanácsház ülési termében, hol bárki megtekintheti.

Az esetleges folyamodások ezen névjegyzék ellen a közzemlére kitevés 8 napja után következő másik 8 nap alatt a tanácshoz benyújtandók.

Kézdivásárhelyt, 1901. márczius 23 án.

Az albizottság.

Kovács Dániel,
alpolgármester.

Ifj. Dávid István.

Fejér Antal.

Ifj. Czibalmos Ferencz.

Kovács Mátyás.

A volt Hankó-féle emeletes ház
(III. kerület 61. sz. a.)

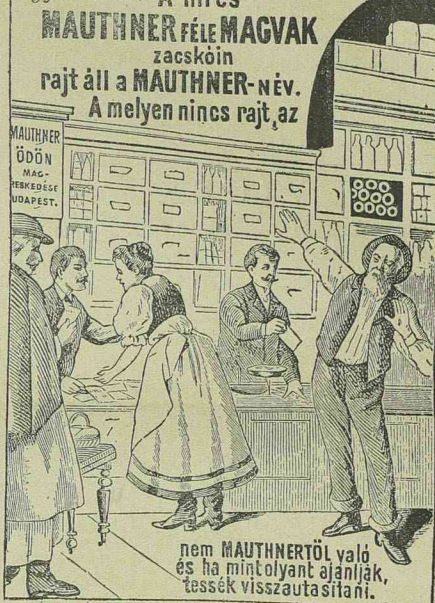
emeleti lakása

ujjonnan kifestve, április 24-ére
bérbe adandó.

(38. 1—2.)

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél Kézdi-Vásárhelyt.

Figyelemztetés! A híres MAUTHNER FÉLE MAGVAK zacskóin rajt áll a MAUTHNER-név. A melyen nincs rajt az

Jobb és megbízhatóbb gazdasági- és kerti-magvak

nem léteznek, mint a minőket
(27. 1—10.) 27 év óta szállít

MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir. udvari szállító magkereskedése
BUDAPESTEN.

Irodák és) VII. Rottenbiller-utca 33.
raktárak:) (Közuti villamos megállóhelye.)
Elárúító) VI. Andrassy-ut 23.
helyiségek:) A m. kir. operával szemben.
226 oldalra terjedő képes árjegyzékét kívá-
natra ingyen és bermentve küldi.

Sz. 5258/900. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Könezei Sándor végrehajtónak Szabó Albert hagyatéka és özv. Szabó Albertné végrehajtást szenvedett elleni 140 K. tökekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő, Altörja községében fekvő, az altörjai 1743. sz. tjkvben foglalt 809 1/b hrsz. ingatlanra 1200 K. a 298 sz. tjkvbe foglalt 1003 hrsz. ing. 320 K. ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi április hó 13-ik napjának d. e. 9 órakor Altörja község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi december hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében, a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság.

K.-Vásárhely, 1900. decz. hó 5-én.

(36. 1—1.)

Vajna,
kir. tvrszéki biró.